

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 18/3 đến 24/3/2013)

- Trung Quốc điều tàu ngư chính lớn nhất tới Biển Đông tới Trường Sa
- Hải quân Trung Quốc tập trận ở Biển Đông
- Trung Quốc triển khai truyền hình vệ tinh ở “Tam Sa”
- Tàu Trung Quốc quấy rối tàu cá Việt Nam tại Hoàng Sa
- Việt Nam yêu cầu Trung Quốc chấm dứt hoạt động vi phạm chủ quyền
- Philippines tăng cường tuần tra giám sát trên Biển
- Ngoại trưởng Mỹ cam kết vẫn “xoay trục” sang Châu Á
- ASEAN, Trung Quốc họp Ủy ban Hợp tác chung 14

Động thái của các quốc gia

+ *Trung Quốc:*

Tàu Trung Quốc quấy rối tàu cá Việt Nam tại Hoàng Sa. Ngày 18/3, tàu cá mang số hiệu QNG50949TS của Việt Nam đã bị tàu Ngư chính 306 Trung Quốc quấy rối và “xua đuổi” ngay trong vùng biển Hoàng Sa thuộc chủ quyền của Việt Nam.

Tàu Trung Quốc bắn tàu cá Việt Nam. Tàu cá QNg 96382 TS của ngư dân Lý Sơn (Quảng Ngãi) ngày 20/3 bị tàu tuần tra mang số 786 của Trung Quốc bắn cháy rui nóc cabin khi đang đánh bắt tại khu vực đảo Lin Côn thuộc quần đảo Hoàng Sa của Việt Nam.

Trung Quốc triển khai truyền hình vệ tinh ở “Tam Sa”. Giới chức Hải Nam, Trung Quốc hôm 18/3 cho hay trong năm nay sẽ cho ra đời một kênh truyền hình vệ tinh về Biển Đông phủ sóng trên toàn bộ khu vực gọi là “thành phố Tam Sa”, ngoài ra cũng sẽ xuất bản tờ “Nhật báo Tam Sa” để đưa tin về các hoạt động diễn ra ở đây.

Tàu Trung Quốc đồ trộm vật liệu xây dựng ở Trường Sa. Một nguồn tin quân sự Philippines hôm 22/3 cho biết, họ phát hiện tàu đồ bộ hải quân Trung Quốc lợi dụng lúc đêm tối để bốc dỡ vật liệu xây dựng lên một đảo nhỏ thuộc nhóm đảo Thị Tứ ở quần đảo Trường Sa.

Trung Quốc điều tàu ngư chính tới Biển Đông. Tàu ngư chính lớn nhất Trung Quốc “Yuzheng 312”, lúc 10 giờ 30 ngày 22/3 đã rời Quảng Châu, tỉnh Quảng Đông, tiến ra quần đảo

Trường Sa của Việt Nam để thực hiện cái gọi là “nhiệm vụ thực thi luật pháp.” Tàu Ngư chính 312 có trọng lượng rẽ nước là 4.950 tấn với khả năng thực hiện hải trình 2.400 hải lý và chạy với tốc độ tối đa 14 hải lý/giờ.

Trung Quốc tập trận ở Biển Đông. Đội tàu chiến thuộc Hạm đội Nam Hải của Trung Quốc ngày 19/3 rời cảng Tam Á bắt đầu cái gọi là “đợt huấn luyện” ở Biển Đông và các khu vực khác thuộc Tây Thái Bình Dương. Đội tàu trên, gồm tàu đồ bộ Tỉnh Cương Sơn, khu trục hạm Lan Châu, hai tàu hộ vệ Ngọc Lâm và Hành Thủy, sẽ cùng 4 trực thăng và một tàu đệm hơi tiến hành các bài tập lập chốt chỉ huy, tác chiến linh hoạt trên biển, hộ tống thuyền. Ngày 21/3, với nội dung bài tập đồ bộ chiếm đảo, khoảng 100 lính thủy quân lục chiến Trung Quốc xuất phát từ tàu đồ bộ Cảnh Cương Sơn, chia 2 đường không – hải đồ bộ lên hòn đảo một hòn đảo ở Biển Đông bằng trực thăng vũ trang và thủy phi cơ. Đến ngày 22/3, đội tàu này tiếp tục diễn tập ở Biển Đông các bài tập về đội hình hợp đồng tác chiến

giữa các chiến hạm. **Sáng ngày 23/3**, tàu đổ bộ Tỉnh Cương Sơn và tàu hộ vệ Ngọc Lâm cùng trực thăng đã thực hiện cái gọi là “tuần tra” cả trên không và trên biển ở khu vực xung quanh Đá Xu Bi, Đá Ga Ven và Đá Tư Nghĩa, thuộc quần đảo Trường Sa của Việt Nam. Trong vài ngày tới, tàu đổ bộ Tỉnh Cương Sơn sẽ tiếp tục “tuần tra” ở Đá Gạc Ma, Đá Chữ Thập và Đá Châu Viên cũng thuộc quần đảo Trường Sa của Việt Nam.

Trung Quốc triển khai tàu khảo sát lớn nhất tới Trường Sa. Mới đây, tàu khảo sát khoa học nghề cá đầu tiên do Trung Quốc tự thiết kế, chế tạo có trọng tải lớn nhất đã đến vùng biển Trường Sa của Việt Nam để tiến hành “điều tra tài nguyên nghề cá.” Tàu khảo sát “Nanfeng” được lắp đặt nhiều trang thiết bị hiện đại có thể phát hiện các đàn cá ở vùng biển sâu, phân loại lớn nhỏ và chủng loại, giá trị kinh tế.

+ Việt Nam:

Việt Nam yêu cầu Trung Quốc chấm dứt hoạt động vi phạm chủ quyền. Trước việc thời gian gần đây, Trung Quốc tiến hành một loạt các hoạt động tại hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa của Việt Nam, ngày 19/3, Đại diện Ủy ban Biên giới quốc gia nêu rõ: “Các hoạt động nêu trên của Trung Quốc đã vi phạm chủ quyền của Việt Nam. Việt Nam một lần nữa bác bỏ cái gọi là “thành phố Tam Sa” và yêu cầu Trung Quốc chấm dứt các hoạt động vi phạm chủ quyền của Việt Nam, không có hành động cản trở hoạt động nghề cá bình thường và hợp pháp của các tàu cá và ngư dân Việt Nam”.

+ Philippines:

Philippines tăng cường tuần tra giám sát khi Trung Quốc tập trận hải quân. Bộ Ngoại giao Philippines hôm 21/3 cho biết lực lượng an ninh của hải quân nước này sẽ tiến hành “tuần tra chủ quyền” ở Biển Đông để kiểm tra liệu tàu Trung Quốc có xâm phạm lãnh thổ nước này hay không. Theo Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Philippines Raul Hernandez, “Việc các nước khác tôn trọng vùng lãnh hải chủ quyền của Philippines là rất quan trọng. Những hoạt động tập trận không thể thực hiện được khi không có sự cho phép của Philippines nếu chúng diễn ra trong khu vực bao gồm một phần lãnh thổ quốc gia của chúng tôi”.

Tổng thống Philippines: Quan hệ Manila-Bắc Kinh sẽ vẫn tích cực. Phát biểu tại một hội nghị của Phòng Thương mại và Công nghiệp Philippines-Trung Quốc hôm 22/3, ông Aquino bày tỏ hy vọng quan hệ song phương duy trì bền chặt và tiếp tục đơm hoa kết trái, “Tôi tin tưởng rằng dưới sự lãnh đạo của ông Tập Cận Bình, nhân dân Trung Quốc sẽ tiếp tục hiện thực hóa các mục tiêu hòa bình, thịnh vượng và hạnh

phúc cho tất cả mọi người, đồng thời mỗi quan hệ hai nước sẽ tiếp tục rất tích cực như vốn có trong quá khứ.”

Phái viên Philippines bàn về Biển Đông với Tổng thư ký ASEAN. Trong cuộc gặp mới đây với Tổng thư ký ASEAN ông Lê Lương Minh tại trụ sở Ban thư ký ASEAN, Đại sứ Philippines tại ASEAN bà Elizabeth Buensuceso đã đề cập đến sự lựa chọn của Philippines – đưa tranh chấp lãnh thổ với Trung Quốc lên Tòa án Luật Biển Liên Hiệp Quốc. Theo Manila, đây là con đường ổn định, bền vững nhất để có thể giải quyết vấn đề một cách hoà bình và lâu dài. Bên cạnh đó, phái viên Philippines cũng bày tỏ mong muốn Tổng thư ký và Ban thư ký ASEAN thúc đẩy việc thực hiện nghiêm túc Tuyên bố về cách ứng xử của các bên ở Biển Đông và đẩy nhanh quá trình đàm phán về Bộ Quy tắc ứng xử trên Biển Đông (COC) ngay trong năm nay.

+ Indonesia:

Indonesia có kế hoạch tập trận chung hải quân khu vực. Phát biểu tại Diễn đàn Quốc phòng Quốc tế Jakarta (JIDD) lần thứ ba, Tư lệnh Hải quân Indonesia (TNI-AL), Phó đô đốc Marsetio nói rằng TNI-AL sẽ giới thiệu nội dung chi tiết về kế hoạch nói trên tại Hội nghị chuyên đề An ninh Hàng hải Quốc tế, dự kiến sẽ diễn ra trong tháng 12 tới tại Jakarta. Phó Đô đốc Marsetio nêu rõ Indonesia muốn tiến hành các cuộc diễn tập hay tập trận đa phương, trong đó bước đầu là với tất cả thành viên Hiệp hội các nước Đông Nam Á (ASEAN), hay cũng có thể

là ASEAN+2, ASEAN+3 hoặc ASEAN + tất cả các nước đối tác đối thoại.

+ Mỹ:

Ngoại trưởng Mỹ cam kết vẫn “xoay trục” sang Châu Á. Tân Ngoại trưởng Mỹ John Kerry đưa ra bình luận trên sau cuộc hội đàm với người đồng cấp Australia Bob Carr tại trụ sở Bộ ngoại giao Mỹ hôm 18/3, “Trước sự nghi ngờ về cam kết của chúng tôi, cam kết của tôi đối với chiến lược tái cân bằng, tôi xin nói là tôi vẫn duy trì điều đó, nếu không muốn nói là tập trung hơn người tiền nhiệm.” Ông Kerry cũng khẳng định Mỹ sẽ không bỏ rơi nước nào trong chính sách ngoại giao thế kỷ 21 của nước này.

Mỹ tăng cường hợp an ninh với Philippines. Trong cuộc gặp với Ngoại trưởng Philippines Albert del Rosario hôm 19/3 tại trụ sở Bộ Ngoại giao Philippines, Thứ trưởng Quốc phòng Mỹ Ashton Carter tái khẳng định cam kết của nước này trong việc thúc đẩy hợp tác an ninh với Philippines và ủng hộ các nỗ lực tăng cường sức mạnh quốc phòng của Manila.

Quan hệ các nước

ASEAN, Trung Quốc họp Ủy ban Hợp tác chung 14. ASEAN và Trung Quốc vừa tiến hành Cuộc họp lần thứ 14 Ủy ban Hợp tác chung nhằm xem xét, đánh giá sự hợp tác và các mối quan hệ giữa đôi bên trong một năm qua. Cuộc họp đã tập trung vào đánh giá việc thực hiện các dự án và các hoạt động chung ASEAN-Trung Quốc trong ba cột trụ chính trị-an ninh, kinh tế và văn hóa-xã hội; thảo luận về các sáng kiến và kết quả của Hội nghị Thượng đỉnh ASEAN-Trung Quốc lần thứ 15, và xem xét các hoạt động kỷ niệm được đề xuất trong lễ kỷ niệm 10 năm quan hệ đối tác chiến lược ASEAN-Trung Quốc.

Hội nghị không chính thức Tư lệnh Quốc phòng ASEAN. Trong khuôn khổ các hội nghị quân sự -quốc phòng các nước ASEAN năm 2013, sáng 18/3, Thượng tướng Đỗ Bá Tỵ, Thứ trưởng Bộ Quốc phòng, Tổng Tham mưu trưởng Quân đội nhân dân Việt Nam dẫn đầu Đoàn đại biểu quân sự cấp cao Quân đội nhân dân Việt

Nam đã rời Hà Nội sang dự Hội nghị Không chính thức Tư lệnh lực lượng Quốc phòng các nước ASEAN lần thứ 10 (ACDFIM-10) tại Brunei từ ngày 19 đến 21/3.

Tân Chủ tịch Trung Quốc thăm Nga. Ông Tập Cận Bình ngày 22/3 đã tới thủ đô Mátxcova, bắt đầu chuyến thăm cấp nhà nước tới Nga. Trong thời gian ở thăm Nga, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình sẽ tiến hành hội đàm với Tổng thống Nga Vladimir Putin về vấn đề phát triển mối quan hệ hợp tác đối tác chiến lược toàn diện Trung-Nga, cũng như về các vấn đề quan trọng của khu vực và thế giới.

Việt Nam-Singapore tham khảo chính trị lần thứ 7. Ngày 22/3, tại Hà Nội, Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Quang Vinh và Bí thư Thường trực Bộ Ngoại giao Singapore Bilahari Kausikan đã đồng chủ trì cuộc Tham khảo chính trị lần thứ 7 và cuộc giao lưu lần thứ 3 giữa Bộ Ngoại giao Việt Nam và Singapore. Hai bên nhấn mạnh tầm quan trọng của hòa bình, ổn định và an ninh, an toàn hàng hải ở Biển Đông, việc thực hiện Tuyên bố 6 điểm của các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN về vấn đề Biển Đông, Tuyên bố chung ASEAN-Trung Quốc nhân kỷ niệm 10 năm ký Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC) và sớm đàm phán về Bộ Quy tắc ứng xử ở Biển Đông.

Phân tích và đánh giá

“Hòa bình Biển Đông đang tuột khỏi tầm tay?” của *Ian Storey*. Các tranh cãi về COC đã đặt ra một tình thế tiến thoái lưỡng nan cho Mỹ, nước có lợi ích kinh tế, chính trị và chiến lược quan trọng tại Biển Đông. Mỹ ủng hộ COC, tuy nhiên Trung Quốc nghi ngờ rằng Washington muốn có một bộ quy tắc được thiết kế chỉ để nhằm kiềm chế các hành vi của Trung Quốc. Và quan trọng nhất, các quan chức của Trung Quốc thường tuyên bố rằng chiến lược “xoay trục” tới Châu Á của chính quyền Obama chỉ đơn giản là một chiến lược dài hạn nhằm bao vây hoặc kiềm chế Trung Quốc và rằng Washington đã sử dụng Biển Đông như là một cái cớ để “quay trở lại” châu Á. Trên thực tế, Mỹ không còn sự lựa chọn nào khác ngoài việc duy trì chính sách ưu tiên khu vực Châu Á – Thái Bình Dương, ủng hộ các nỗ lực ngoại giao mà trong đó ASEAN làm trung tâm để xoa dịu các căng thẳng và tiến tới thiết lập COC, thực hiện các bước đi nhằm khôi

phục một môi trường hòa bình lâu dài cho Biển Đông. Tương tự như vậy, Mỹ cũng phải tiếp tục thiết lập một liên minh gồm các quốc gia có chung quan điểm, những nước có thể cố gắng định hình và gây ảnh hưởng đối với các hành vi của Trung Quốc và thuyết phục lãnh đạo Bắc Kinh rằng chính sách cứng rắn của họ trên biển sẽ gây những tác động xấu đến lợi ích của nước này và khu vực. Ngoài ra, Mỹ và các đối tác trong khu vực cũng nên tìm cách trấn an Trung Quốc rằng đây không phải là việc tập hợp để chống lại Trung Quốc hoặc Trung Quốc sẽ là mục tiêu của chính sách kiềm chế. Tuy nhiên, việc thể hệ lãnh đạo mới của Trung Quốc liệu có lắng nghe hay không lại là một câu chuyện hoàn toàn khác.

“Mỹ cần phải thông qua Luật Biển” của *Ziad Haider*. Trong bối cảnh các quốc gia có tranh chấp tại

Biển Đông đang tích cực sử dụng Công ước của LHQ về Luật Biển như một phương thức để củng cố cho yêu sách của mình thì việc phê chuẩn công ước là một điều có nghĩa quan trọng cho sự tín nhiệm của Mỹ tại khu vực. Ví dụ, ngay cả Trung Quốc, nước mà các yêu sách của họ dựa chủ yếu vào các ghi chép trong lịch sử, cũng đã viện dẫn đến UNCLOS trong việc áp

dụng “phương pháp tiếp cận đường cơ sở thẳng” cho yêu sách của nước này tại Biển Hoa Đông. Trong tháng 1, Philippines đã gửi một tuyên bố khởi kiện tới tòa trọng tài của UNCLOS, cáo buộc rằng đường chín đoạn của Trung Quốc tại Biển Đông có mâu thuẫn với UNCLOS. Cho dù việc khởi kiện đã đưa ra một cách thức rõ ràng và cần trọng để giải quyết tranh chấp, loại trừ được “sự can thiệp” của Mỹ - điều mà Trung Quốc muốn, thì Trung Quốc cũng không xem việc khởi kiện như là một giải pháp song phương và ngoài ra, nước này cho rằng kéo dài tranh chấp càng lâu thì họ càng có lợi. Như vậy, nếu Mỹ muốn có vị thế để kêu gọi một giải pháp dựa trên luật pháp dành cho các tranh chấp, thì nước này cần phải thông qua các quy tắc của UNCLOS. Tranh chấp biển tại Châu Á là một nhân tố gây cản trở cho các lợi ích của Mỹ; tuy nhiên đây cũng là một cơ hội dành cho Mỹ. Nếu nhìn thoáng qua, cơ hội ở đây chỉ là một sự mở rộng chiến lược cho Mỹ trong bối cảnh Trung Quốc thể hiện sự bá quyền tại khu vực. Thực tế là các quốc gia tại khu vực không mong muốn đứng về bất kỳ bên nào. Vì vậy đây là cơ hội để Mỹ thể hiện vai trò lãnh đạo trong khu vực; vai trò lãnh đạo đó là sự kết hợp giữa các chiến lược ngoại giao khéo léo với việc hợp tác quân sự một cách có cân nhắc, cùng với sự tuân thủ với luật pháp quốc tế. Thực hiện như vậy sẽ kiểm chứng được khả năng của Mỹ trong việc duy trì một sức mạnh thực sự ở Thái Bình Dương, đồng thời xoay sở được với sự trỗi dậy của Trung Quốc— tất cả những điều này nhằm bảo vệ một

trật tự trong đó an ninh và các lợi ích kinh tế của Mỹ có sự gắn kết một cách chặt chẽ.

“Tranh chấp Senkaku: Phép thử của Trung Quốc đối với liên minh Nhật-Mỹ?” của *Michael Richardson*. Giá trị tiềm năng về thương mại và chiến lược tại Biển Đông lớn hơn nhiều lần so với những gì mà Bắc Kinh đang yêu sách trong tranh chấp với Nhật Bản tại Biển Hoa Đông. Vậy, tại sao vào thời điểm cuối năm 2012 và đầu năm 2013, Trung Quốc lại đẩy các yêu sách đối với các đảo tại Biển Hoa Đông theo một cách thức quyết liệt hơn so với những gì mà họ làm trong tranh chấp với các nước Đông Nam Á tại Biển Đông? Rõ ràng là Trung Quốc đang muốn thách thức Nhật và Mỹ tại thời điểm mà cả hai nước trên đều tỏ ra tương đối yếu và hành động một cách do dự. Bắc Kinh biết rằng nếu hiện tại nước này có thể chiếm ưu thế trong yêu sách tại Biển Hoa Đông trước liên minh Nhật-Mỹ, thì tương lai Trung Quốc sẽ khiến các nước nhỏ hơn tại Đông Nam Á có tranh chấp tại Biển Đông e sợ. Kết quả là các nước Châu Á đang ngày càng tỏ ra thiếu tin tưởng vào Trung Quốc, họ buộc phải tăng cường chi tiêu quốc phòng để

bảo vệ mình trước sự quyết đoán của Trung Quốc, chuyển hướng sang Mỹ như là một đối trọng với sức mạnh của Trung Quốc, đồng thời tăng cường mối quan hệ đồng minh như là một cách để phòng ngừa sự đe dọa của Trung Quốc. Hình ảnh quốc tế và học thuyết mà Trung Quốc gọi là “trỗi dậy hòa bình” đã bị ảnh hưởng một cách thực sự nghiêm trọng. Mọi việc sẽ tồi tệ hơn chừng nào Bắc Kinh còn duy trì chính sách mà phần lớn các nước khác trên thế giới cho rằng phần lớn dựa vào việc đe dọa vũ lực và sự tự mãn của Trung Quốc về sức mạnh của mình.

“Tranh chấp Biển Đông – Làm sao để giảm nhiệt?” của *Stephen Loosley*. Biển Đông là khu vực đang có các cuộc cạnh tranh khốc liệt và nguy cơ tại đây đang ở mức cao, nếu không muốn nói là rất cao. Một khu vực giàu tiềm năng về dầu, khí đốt và nguồn cá có ý nghĩa rất quan trọng đối với khu vực và thế giới. Bắc Kinh đã cho thấy rõ ràng mục tiêu chiến lược của nước này đó là trở thành cường quốc biển có vai trò thống trị tại khu vực mà người Trung Quốc gọi là “chuỗi đảo đầu tiên”. Mỹ cũng có lợi ích tại vùng biển này, họ nhấn mạnh việc quân đội của

mình có quyền tự do lại tại đây. Tuy nhiên, có một điều rõ ràng là Washington không muốn điều gì khác ngoài việc Biển Đông sẽ trở thành một vùng biển quốc tế trong đó tự do hàng hải được chấp thuận và đảm bảo. Trong khi đó, cơ sở cho tư duy chiến lược của Trung Quốc là thoát khỏi chính sách kiểm chế của Washington, một chính sách giống với thời kỳ Chiến tranh Lạnh nhằm ngăn không cho Liên Xô có cơ hội mở rộng hệ tư tưởng và ảnh hưởng chiến lược. Như ông Michael Wesley đã viết, điều đó có nghĩa rằng những cơ chế hiện có để giải quyết tranh chấp biển, như Công ước của LHQ về Luật Biển có thể đã làm trầm trọng thêm các tranh chấp này. Chúng ta cần các cơ chế bổ sung khác, đó là những cơ chế được rút ra từ nhiều kinh nghiệm quý báu trong thời kỳ Chiến tranh Lạnh. Ví dụ, một mô hình hữu dụng có thể được xét đến là Hiệp định về các sự cố trên biển, trong đó sẽ loại bỏ đi các ý đồ triển khai tàu hạng nặng tại khu vực và các tàu cũng sẽ được duy trì một khoảng cách an toàn với nhau. Cho dù chưa có điều gì diệu nào để có thể giải quyết tranh chấp tại Biển Đông, tuy nhiên chúng ta cũng có thể thấy được một mô hình trong đó căng thẳng có thể được giảm nhẹ, lòng tin có thể được xây dựng, sự tin cậy có thể được thiết lập và bước tiếp theo đó là các cuộc đối thoại có thể được diễn ra./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp